

Esdras rekokue oĩa **Esdras rekokue oĩa**

Kova'e kuaxia re ma oĩ Israel kuery Babilônia py escravo-rã ogueraa pyre oyvy re ju ojevvy va'ekue rekokue. Mba'eta huvixave Babilônia re opena va'e ae omondouka. Po rami ipara oiny: “Peteĩ ma'etỹ re ma Pérsia pygua huvixa Ciro oĩ jave py Senhor ojapo oayvu Jeremias omombe'u va'ekue ojeupity aguã rami. Ha'e vy Ciro py'a re omoĩ openaa ha'e javi rupi omombe'u uka pova'e ayvu, ombopara uka guive. Ha'e vy aipoe'í uka: ‘Pérsia pygua huvixa Ciro po rami ijayvu: Xevy pe Senhor Nhanderuede yva pygua omboaxa yvy ha'e javi re apena aguã. Xemoĩ avi peteĩ oo ixupe guarã ajapo uka aguã Judá yvy re Jerusalém tetã py. Ha'e nunga rupi ixupegua pendekuai va'e ha'e javi reve Penderuede toiko, ha'e tapeo Judá regua Jerusalém py, Senhor Israel kuery ruete pegua oorã pejapo jevvy aguã. Ha'e va'e ma Jerusalém pygua kuery ruete ae', he'í” (1.1-3).

Ha'e gui ma omombe'u ha'e kuery oguataague, Jerusalém tetã py ovaẽague, templo omoatyrõ aguã omboypyague, hovaigua kuery omomytu'u ranheague, ojaopopaague, ha'e gui ogueroovy'aague, Nhanderuede gui meme ha'e nunga oiko rire.

Esdras ma sacerdote oiko raka'e. Ha'e ae Jerusalém py ou vy opena oikovvy templo omoatyrõa rupi. Ijayvu avi heta va'e kuery gueko vaia gui ojepe'a aguã rami.

Huvixa Ciro oayvu omondoukaague

2 Crônicas 36.22,23

¹ Peteĩ ma'etỹ re ma Pérsia pygua huvixa Ciro oĩ jave py SENHOR ojapo oayvu Jeremias omombe'u va'ekue ojeupity aguã rami. Ha'e vy Ciro py'a re omoĩ openaa ha'e javi rupi omombe'u uka pova'e ayvu, ombopara uka guive. Ha'e vy aipoe'i uka:

² “Pérsia pygua huvixa Ciro po rami ijayvu: Xevy pe SENHOR Nhanderuede yva pygua omboaxa yvy ha'e javi re apena aguã. Xemoĩ avi peteĩ oo ixupe guarã ajapo uka aguã Judá yvy re Jerusalém tetã py.

³ Ha'e nunga rupi ixupegua pendekuai va'e ha'e javi reve Penderuede toiko, ha'e tapeo Judá regua Jerusalém py, SENHOR Israel kuery ruete pegua oorã pejapo jevy aguã. Ha'e va'e ma Jerusalém pygua kuery ruete ae.

⁴ Ha'e gui guekoa py ae avakue okuave va'e ha'e javi penepytyvõ 'rã prata ome'ẽ vy, ha'e gui ouro, omba'e rei-rei ha'e mymba kuery oguereko va'e, Nhanderuede ro Jerusalém py oĩ va'e peguarã. Ha'e nunga ome'ẽ va'e áryve tome'ẽve ju ome'ẽxea'i rupi”, he'i uka.*

⁵ Ha'e ramo Judá ha'e Benjamim kuery akã ikuai va'e opu'ãmba jogueravy, sacerdote ha'e levita kuery guive, amboae kuery reve. Ha'e kuery ha'e javi py'a re Nhanderuede omoĩ Jerusalém py oje'oi vy oo SENHOR pegua oĩ va'ekue ojapo jevy aguã.

⁶ Ijyvýry rupi ikuai va'e voi oipytyvõ okuapy prata ome'ẽ vy, ha'e gui ouro, omba'e rei-rei, mymba kuery oguereko va'e ha'e iporãgueve. Mba'emo ome'ẽ va'ekue áryve ome'ẽve ju ome'ẽxea'i rupi.

---

* 1:4 2 Crônicas 36.22-23

⁷ Huvixa Ciro voi oguenoẽ tembiporu SENHOR ropy ikuai va'ekue, Jerusalém gui Nabucodonosor ogueru vy nguete ra'angaa pegua ropy ju omõ va'ekue.

⁸ Ha'e va'e nunga ma Pérsia pygua huvixa Ciro ju oguenoẽ mba'emo re opena va'ety Mitredate oexaa py. Ha'e rã ha'e va'e oipapapa ma vy Judá regua yvateve va'e Sesbazar pe ju omboaxa.

⁹ Apy ma õ mbovy pa õã regua: trinta hy'a ouro guigua, mil hy'a prata guigua, vinte e nove kyxe,

¹⁰ trinta hy'a'i ouro guigua, quatrocentos e dez hy'a'i prata guigua amboae regua va'e, ha'e gui mil avi tembiporu mboae.

¹¹ Tembiporu ouro ha'e prata guigua ha'e javi vy ma cinco mil e quatrocentos. Ha'e javi ma Sesbazar ogueraapa Babilônia gui, ogueru pyre kuery Jerusalém katy ju ojevy jogueravy jave.

2

Babilônia gui ojevy va'ekue rery õã

¹ Pova'e ma ijyvy gui Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor oyvy katy ogueraa va'ekue ramymino kuery. Ha'e va'e kuery ma escravo ikuaiague gui õẽ vy ojevy ju Jerusalém ha'e Judá katy, peteĩ-teĩ guekoa py ae.*

² Ha'e kuery ma oupa okuapy Zorobabel reve, Jesua, Neemias, Seraías, Reelaías, Mordecai, Bilsã, Mispar, Bigvai, Reum ha'e Baaná reve. Ha'e gui apy ma avakue Israel regua mbovy pa ikuaiague:

³ Parós ramymino kuery ma dois mil cento e setenta e dois.

---

* **2:1** Neemias 7.6-73

⁴ Sefatias ramymino kuery ma trezentos e setenta e dois.

⁵ Ara ramymino kuery ma setecentos e setenta e cinco.

⁶ Paate-Moabe ramymino kuery Jesua-Joabe ra'y kuery regua ma dois mil oitocentos e doze.

⁷ Elão ramymino kuery ma mil duzentos e cinqüenta e quatro.

⁸ Zatu ramymino kuery ma novecentos e quarenta e cinco.

⁹ Zacai ramymino kuery ma setecentos e sessenta.

¹⁰ Bani ramymino kuery ma seiscentos e quarenta e dois.

¹¹ Bebai ramymino kuery ma seiscentos e vinte e três.

¹² Azgade ramymino kuery ma mil duzentos e vinte e dois.

¹³ Adonirão ramymino kuery ma seiscentos e sessenta e seis.

¹⁴ Bigvai ramymino kuery ma dois mil e cinqüenta e seis.

¹⁵ Adim ramymino kuery ma quatrocentos e cinqüenta e quatro.

¹⁶ Ater ramymino kuery Ezequias ro pygua kuery regua ma noventa e oito.

¹⁷ Bezai ramymino kuery ma trezentos e vinte e três.

¹⁸ Jora ramymino kuery ma cento e doze.

¹⁹ Hasum ramymino kuery ma duzentos e vinte e três.

²⁰ Gibar ramymino kuery ma noventa e cinco.

²¹ Belém ramymino kuery ma cento e vinte e três.

²² Netofa guigua avakue ma cinqüenta e seis.

²³ Anatote guigua avakue ma cento e vinte e oito.

24 Azmavete ramymino kuery ma quarenta e dois.

25 Quiriate-Arim, Cefira ha'e Beerote ramymino kuery ma setecentos e quarenta e três.

26 Ramá ha'e Geba ramymino kuery ma seiscentos e vinte e um.

27 Micmás guigua avakue ma cento e vinte e dois.

28 Betel ha'e Ai guigua avakue ma duzentos e vinte e três.

29 Nebo ramymino kuery ma cinqüenta e dois.

30 Magbis ramymino kuery ma cento e cinqüenta e seis.

31 Elão mboae guigua ramymino kuery ma mil duzentos e cinqüenta e quatro.

32 Harim guigua ramymino kuery ma trezentos e vinte.

33 Lode, Hadide ha'e Ono guigua ramymino kuery ma setecentos e vinte e cinco.

34 Jericó guigua ramymino kuery ma trezentos e quarenta e cinco.

35 Senaá guigua ramymino kuery ma três mil seiscentos e trinta.

36 Ha'e gui sacerdote kuery regua: Jedaías ramymino kuery Jesua ro pygua ikuai va'e regua ma novecentos e setenta e três.

37 Imer ramymino kuery ma mil e cinqüenta e dois.

38 Pasur ramymino kuery ma mil e duzentos e quarenta e sete.

39 Harim ramymino kuery ma mil e dezessete.

40 Ha'e gui levita kuery ju: Jesua ha'e Cadmiel ramymino kuery Hodavias ra'y kuery regua ma setenta e quatro.

41 Oporaei va'e kuery Asafe ramymino kuery regua ma cento e vinte e oito.

42 Okẽ rarõa kuery ramymino kuery ju: Salum ramymino kuery, Ater, Talmom, Acube, Hatita ha'e Sobai ramymino kuery, ha'e va'e kuery ha'e javi vy ma cento e trinta e nove.

43 Templo py nhopytyvõ va'ety kuery ju: Zia ramymino kuery, Hasufa, Tabaote,

44 Queros, Sia, Padom,

45 Lebana, Hagaba, Acube, Hagabe,

46 Sanlai, Hanã,

47 Gidel, Gaar, Reaías,

48 Rezim, Necoda, Gazão,

49 Uzã, Paseã, Besai,

50 Asnã, meunita ha'e nefuseu kuery ramymino kuery,

51 Baquebuque ramymino kuery, Hacufa, Harur,

52 Baslute, Meída, Harsa,

53 Barcos, Sísera, Tama,

54 Nesias ha'e Hatifa ramymino kuery.

55 Ha'e gui Salomão rembiguai kuery ramymino kuery ju: Sotai ramymino kuery, Soferete, Peruda,

56 Jaala, Darcom, Gidel,

57 Sefatias, Hatil, Poquerete-Hazebaim ha'e Ami ramymino kuery.

58 Templo py nhopytyvõ va'ety ha'e Salomão rembiguai kuery ramymino kuery ha'e javi vy ma trezentos e noventa e dois.

59 Pova'e kuery ma Tel-Melã gui oje'oi va'ekue, Tel-Harsa, Querube, Adã ha'e Imer gui, teĩ ndoikuaai ae tema Israel regua ikuaia:

60 Delaías ramymino kuery, Tobias ha'e Necoda ramymino kuery ma seiscentos e cinqüenta e dois.

61 Ha'e gui sacerdote ramymino kuery voi: Habaías ramymino kuery, Coz ha'e Barzilai

ramymino kuery. Ha'e va'e ma Barzilai Gileade pygua va'e rajy re omenda rire hery rupi ae oenoña.

⁶² Ha'e va'e kuery ma guery oeka okuapy kuaxia tery oña re teĩ ndojoui. Ha'e nunga rupi sacerdote ikuai aguã ha'eve'ỹ va'e.

⁶³ Ha'e ramo ha'e kuery pe huvixa aipoe'i:

— Pe'u eme tembi'u iky'a e'ỹ va'e, Urim ha'e Tumim rupi sacerdote oikuaa va'e oiko e'ỹa ja — he'i.

⁶⁴ Ha'e va'e kuery ha'e javi vy ma quarenta e dois mil trezentos e sessenta ikuai,

⁶⁵ hembiguai avakue ha'e kunhague sete mil trezentos e sete ikuai va'e reve'ỹ vy. Ha'e gui oporaei va'e avakue ha'e kunhague ma duzentos ju ikuai.

⁶⁶ Hymba kuery kavaju ma setecentos e trinta e seis. Ha'e gui mburika ma duzentos e quarenta e cinco ikuai.

⁶⁷ Mymba camelo ma quatrocentos e trinta e cinco ikuai. Mburika ra'y'i ma seis mil setecentos e vinte.

⁶⁸ Ha'e gui ovaẽ okuapy Jerusalém tetã py. SENHOR pegua oo oñague py oo ramo hetarã kuery akã ikuai va'e regua ma mba'emo ome'ẽxea'i rupi ome'ẽ okuapy oo oñague pyve ju ojapo jevy aguã.

⁶⁹ Ha'e kuery mba'emo ojoua rami vy ome'ẽ okuapy omba'eapo va'e kuery oiporu va'erã: sessenta e um mil hatã'i va'e ouro guigua, cinco mil prata guigua tuvixakueve va'e, ha'e gui cem ao sacerdote kuery pegua.

⁷⁰ Ha'e gui Israel kuery ha'e javi guetã rupi ae-ae ikuai: sacerdote kuery, levita ha'e heta va'e

kuery regua, oporai va'e, okẽ rarõa, templo py nhopytyvõ va'ety kuery guive.

3

Altar ojapo jevy okuapyague

¹ Sete jaxya ovaẽ jave Israel ramymino kuery ikuaipa ma guetã py ae-ae. Ha'e rami vy peteĩ'i rami onhemboatypa okuapy Jerusalém py.

² Ha'e ramo Jozadaque ra'y Jesua ha'e tyvy kuery sacerdote ikuai va'e, Sealtiel ra'y Zorobabel tyvy kuery reve onhemoĩ okuapy altar Israel kuery ruete peguarã ojapo ju aguã, ha'e va'e áry mymba kuery oapy reve ome'ẽ aguã Nhanderuede remimbo'e Moisés lei ombopara va'ekue oĩa rami vy.

³ Hendarã py ae ojapo okuapy altar. Hekoa yvýry ikuai va'e kuery gui okyje teri va'eri altar áry mymba kuery oapy reve ome'ẽ okuapy SENHOR pe, aje'ivekue, ka'arukue guive.

⁴ Ipara re oĩa rami vy ojapo avi okuapy ngaru oo'i regua. Ha'e rami vy ko'ẽ nhavõ mymba kuery oapy vy ome'ẽ okuapy, mbovy-mbovy 'rã pa peteĩ-teĩ ára py ome'ẽ ukaague rami vy.

⁵ Ha'e va'e rire mba'emo ome'ẽ jepi okuapy. Jaxy pyau nhavõ mba'emo ome'ẽ, ha'e gui ngaru SENHOR peguarã hi'ára py porã oiko aguã oa'angaague rami vy. Ikuai avi SENHOR pe mba'emo ome'ẽxea'i py ogueru va'e.

⁶ Sete jaxya ijypy'i guive omboypy okuapy SENHOR pe mymba ome'ẽ aguã, ha'e jave py SENHOR pegua templo rendarã nonhonombai teri teĩ.

⁷ Oo apoa ha'e ita re omba'eapo va'e kuery pe ome'ẽ okuapy peráta. Sidom ha'e Tiro pygua

kuery pe ome'ẽ avi tembi'u, oy'u va'erã ha'e azeite, Líbano gui yvyra yary haygue ha'e kuery ogueru aguã. Ye'ẽ áry rupi 'rã ogueru Jope tetã peve, Pérsia pygua huvixa Ciro va'e ojapo ukaague rami vy.

Templo renderã onhonombaa ague

⁸ Jerusalém tetã py Nhanderuete pegua oo py ovaẽ rire mokoĩ ma'etỹa ha'e mokoĩ jaxya ma ojapo jave Sealtiel ra'y Zorobabel omboypy ojapo jévy aguã, Jozadaque ra'y Jesua reve, ha'e tyvy kuery sacerdote ha'e levita regua, ha'e gui escravo-rã ogueraa pyre kuery Jerusalém katy ojevvy va'ekue ha'e javi reve. Ha'e va'e kuery omboypy okuapy SENHOR pegua oo re omba'eapo aguã. Ha'e nunga re opena va'erã omoĩ okuapy levita kuery vinte ma'etỹ va'e guive tujakue peve.

⁹ Jesua gua'y ha'e gyyvy kuery reve, Cadmiel gua'y kuery reve guive onhemoirũ okuapy Judá ramymino kuery, Nhanderuete pegua oo rupi omba'eapo va'e kuery re opena aguã, Henadade ramymino kuery, ta'y ha'e tyvy kuery levita regua reve guive.

¹⁰ Ha'e gui oo apoa kuery templo SENHOR pegua renderã onhonomba ramo sacerdote kuery onhemondepa reve ikuai mimby guaxu reve. Levita kuery Asafe ramymino kuery regua avi ikuai hy'a pu reve SENHOR omboete aguã, Israel kuery ruvixa Davi ojapo ukaague rami vy.*

¹¹ Jorire-rire oporaei okuapy. SENHOR omboete ha'e oguero'vy'a okuapy po rami: “Porayvu va'e vy oexa uka riae 'rã Israel kuery omboaxya”,

---

* **3:10** Hy'a pu ma hy'a overa va'e gui ojapo pyre, ombotaa rã onhendu va'e.

he'i okuapy. Ha'e gui ha'e kuery ha'e javive oguero vy onhendu atã reve oporaei okuapy SENHOR pe, oo rendarã onhonomba ma rire.

¹² Heta avi ikuai sacerdote ha'e levita kuery jypy'igua oo oexa va'ekue, hetarã kuery akã tujakue'i guive. Ha'e rami vy ha'e kuery ma oo rendarã onhonoa rã oexa vy ojae'o atã okuapy. Heta avi ikuai oguero vy'aa rupi o japukai va'e.

¹³ Ha'e rami vy mava'eve noendu kuaai ovy'aa rupi o japukai va'e, neĩ ojae'o va'e kuery onhendu. Mba'eta pavẽ onhendu atã reve o japukai okuapy mombyry rupi ikuai va'e voi oendu aguã rami.

4

Templo ojapo okuapya gui hovaigua kuery omombytu'uague

¹ Judá ha'e Benjamim regua rovaigua kuery oendu avi okuapy ogueraapa pyre kuery ojevy ma vy SENHOR Israel kuery ruete pegua templo ojapo jevy okuapya.

² Ha'e rami vy ha'e kuery ovaẽmba okuapy Zorobabel ha'e hetarã kuery akã ikuaia py. Ha'e vy aipoe'i okuapy:

— Ore voi toromba'eapo peẽ kuery reve, mba'eta peẽ kuery rami ae ore kuery voi Penderuete pe rã orekuai. Ore voi ixupe mba'emo

rome'ẽ ae ma, Assíria pygua huvixa Esar-Hadom apy oreru guive — he'i.*

³ Ha'e rami teĩ Zorobabel, Jesua ha'e hetarã kuery akã ikuai va'e ombovai:

— Peẽ kuery ma mba'eve ndaperekoi ore kuery reve Oreruete pegua oo rojapo jevya py. Ore kuery ae'i teĩ rojapopa 'rã SENHOR Ísrael kuery ruete va'e pe, Pérsia pygua huvixa Ciro ojapo ukaague rami vy — he'i.

⁴ Ha'e ramo ha'e va'e yvy regua kuery Judá kuery omba'eapoa py omongeta rei vy nomokyre'ỹvei.

⁵ Ha'e rami vy peráta re ogueru ha'eve'ỹa rami omongeta va'erã, Judá kuery ojapo 'rã va'ekue ndojapovei aguã. Pérsia pygua huvixa Ciro oĩa pukukue re ha'e rami ijayvu, huvixa Dario oĩa peve.

⁶ Ha'e gui Assuero huvixa oĩ ypy'i guive ma voi hovaigua kuery ombopara okuapy Judá ha'e Jerusalém pygua kuery rekokue ramigua rive.

⁷ Ha'e rami ae avi Pérsia pygua huvixa Artaxerxes oĩ jave Bislão, Mitredate ha'e Tabeel oirũ kuery reve ixupe ombopara okuapy peteĩ kuaxia aramaico ha'e Síria pygua kuery ayvu py.

⁸ Xondaro kuery ruvixa Reum ha'e kuaxia re opena va'ety Sinsai voi ombopara avi peteĩ kuaxia. Jerusalém pygua kuery rovai re ombopara huvixa Artaxerxes pe, po rami:

---

* **4:2** Ha'e kuery ma Samaria pygua ikuai teĩ judeu regua e'ỹ, mombryr ikuaiague gui Assíria ruvixa kuery oguerova vy ha'e py omboekoa jevy va'ekue. SENHOR omboete merami teĩ nguu ete kuery ae omboete avi okuapy (2 Reis 17.24-41).

⁹ “Rombopara va'e ma xondaro kuery ruvixa Reum ha'e kuaxia re opena va'ety Sinsai oirũ kuery reve: dinaíta kuery, afarsaquita, tarpelita, afarsita, arquevita, Babilônia guigua kuery, Susã guigua, deavita kuery, Elão guigua kuery,

¹⁰ ha'e gui amboae kuery regua Samaria tetã py huvixa Osnapar ipo'akapa ha'e ima'endu'apy va'e orembou vy oremboekoa va'ekue, ha'e gui amboae kuery Eufrates yakã kyvõ rupi orerekoa va'e.”

¹¹ Po rami ma kuaxia huvixa Artaxerxes pe ha'e kuery omboparaa ague:

¹² “Oreruvixa, ore nerembiguai kuery Eufrates yakã kyvõ rupi orerekoa va'e, kova'e ára rombopara rokuapy ndevy. Reikuaa ae ma judeu kuery ndea gui oje'oiague Jerusalém tetã katy orerekoa peve ete. Aỹ ha'e kuery ma ojapo ju okuapy ha'e va'e tetã ayvu vaipy joe opu'ãaty. Ikora voi omoatyrõ heravy, omoatyrõ aví 'rã ijytarã.

¹³ Oreruvixa, eikuaa pota ke, mba'eta ha'e kuery tetã ojapo jevy vy ikora voi omoatyrõmba ma vy ndopagavei ma 'rã imposto neĩ pedágio opaga 'rã va'ekue. Ha'e rami vy 'rã ojapo peráta nderejopyvei aguã rami.

¹⁴ Ha'e rã ore kuery ma ndepo gui mba'emo rojopy jepi va'e vy orevy pe voi nda'evei ha'e kuery neremboetevei ramo. Ha'e nunga rupi ae oreayvua rogueru ruka ndevy.

¹⁵ Eikuaa pota ke ha'vy kuaxia neramoĩ kuery rekokue oĩa re. Ha'e va'e kuaxia rejou vy reikuaa 'rã ha'e va'e tetã pygua kuery opu'ãamba vy ojapo raka'e huvixa kuery ojexavai aguã rami, yvy openaa rupi voi. Yma guive tetã py oiko jepi

joguero'aa. Ha'e nunga rupi ae tetã omombaa va'ekue.

¹⁶ Ha'e nunga rupi oreruvixa, ndevy roikuaa uka xapy'a rei ha'e va'e tetã ha'e kora omoatyrõmba ma ramo Eufrates yakã kyvõ rupi yvy itui va'e re nandepo'akavei 'rãa."

¹⁷ Ha'e ramo huvixa ombovai: "Xondaro kuery ruvixa Reum, kuaxia re opena va'ety Sinsai ha'e irũ kuery Samaria py ikuai va'e pe xeayvu araa uka, Eufrates rovai hembyrekue ikuai va'e pe guive: Tapendekuai porã!

¹⁸ Ha'e gui kuaxia para orevy pembou va'ekue ma aendu kuaa aguã rami ogueroayvua xerenonde py.

¹⁹ Ha'e rami rã xee ajapo uka rã oeka vy oikuaa yma guive ae ma ha'e va'e tetã pygua kuery opu'ã ae ri okuapyague huvixa kuery rovai re, ha'e gui ha'e py oiko raka'e joguero'aa ha'e joe ijayvu rei va'e.

²⁰ Jerusalém tetã py ikuai avi va'ekue huvixa ipo'akapa va'e. Ha'e va'e kuery ma Eufrates yakã rovai ha'e javi rupi ipo'aka va'ekue. Ha'e kuery pe ae opagapaa va'ekue imposto ha'e pedágio opaga 'rã va'ekue.

²¹ Ha'e nunga rupi aỹ gui ma pendeayvu 'rã ha'e va'e avakue omba'eapoa gui opytu'upa aguã rami, ha'e va'e tetã ndojapovei aguã, xee ajapo uka e'ya ja.

²² Penekyre'ỹ ke ha'e pejapo ete xee aipotaa. Mba'e re tu huvixa roiko va'e ndorojopyive-ive ri rovy?" he'i.

²³ Ha'e va'e kuaxia huvixa Artaxerxes ombopara va'ekue ma ogueroayvupaa Reum, kuaxia re opena va'ety Sinsai ha'e irũ kuery renonde.

Ha'e ramo ha'e kuery oje'oipa pojava Jerusalém tetã py judeu kuerya katy. Opo py tembi-poru oguereko reve oo vy omombytu'u nhea'ã mba'emo ojapo okuapya gui.

²⁴ Ha'e rami py opytu'upa Nhanderuete pegua oo Jerusalém py oĩ va'e re omba'eapoa gui. Ha'e rami vy Pérsia pygua huvixa Dario mokoĩ ma'etỹ re ma oĩ peve ndojapovei.

5

Ageu ha'e Zacarias nhomokyre'ỹa rupi ijayvuague

¹ Ha'e gui profeta Ageu ha'e Ido ra'y Zacarias ma ayvu omombe'u judeu kuery Judá ha'e Jerusalém py ikuai va'e pe. Mokoĩve re Israel kuery ruete nhe'ẽ oĩ ramo hery rupi ae ijayvu.

² Ha'e ramo Sealtiel ra'y Zorobabel ha'e Jozadaque ra'y Jesua ma onhemoĩ vy omboyppy ju okuapy Nhanderuete pegua oo Jerusalém py oĩ va'e omoatyrõ aguã. Ha'e va'e kuery reve mokoĩve profeta Nhanderuete pegua avi ikuai oipytyvõ vy.

³ Ha'e va'e jave py ma ha'e kuerya py ou Eufrates yakã kyvõ rupi opena va'e Tatenai ha'e Setar-Bozenai oirũ kuery reve. Ha'e rami vy ha'e kuery pe oporandu okuapy:

— Mava'e tu pẽvy ojapo uka ju upe va'e oo ha'e ikora?

⁴ Ha'e gui marã rami tu upe va'e ojapoa rupi ikuai va'e rery? — he'i okuapy oporandu vy.

⁵ Ha'e rami teĩ judeu kuery yvatekueve re Nhanderuete oma'ẽ ramo hovaigua kuery nomombytu'u reguai huvixa Dario-a py ayvu ogueraa ha'e kuaxia para rupi ombovaiague ou e'ỹa ja.

Huvixa Dario pe hovaigua kuery oayvu omondoukaague

⁶ Ha'e gui ma huvixa Dario pe Eufrates yakã kyvõ rupi opena va'e Tatenai peteĩ kuaxia para omondouka, Setar-Bozenai ha'e oirũ kuery afarsaquita va'e yakã kyvõ rupi ikuai va'e reve. Ha'e va'e kuaxia omboparaague ma apy ju oĩ.

⁷ Kuaxia para re ma ixupe omondouka okuapy pova'e ayvu:

“Huvixa Dario, tove tereiko porã!

⁸ Oreruvixa, reikuaa ae ma ore kuery Judá yvy katy roje'oiague, Nhanderujete pegua oo tuvixa va'e py. Ha'e va'e ma ita tuvixa va'e gui anho ojapoave heravy va'e. Yvyrape py ma omboty-mbotyve heravy. Omba'eapo aguã ikyre'ỹ okuapy vy ojapo pojáva heravy.

⁹ Ha'e gui ma yvatekueve pe roporandu vy ‘Mava'e tu pëvy ojapo uka ju upe va'e oo ha'e ikora?’ ro'e va'ekue.

¹⁰ Ha'e rami ae avi yvatekueve pe roporanduve tema hery re, ndevy romombe'u aguã, ndevy rombopara rã avakue opena va'e rery reikuaa aguã.

¹¹ Po rami orembovai vy ijayvu okuapy: ‘Ore kuery ma Nhanderujete yva ha'e yvy apoare rembiguai. Ha'e vy romoatyrõ ju rokuapy kova'e oo yma raxa ma ojapo pyre. Peteĩ huvixa Israel pygua yvateve va'e ojapopa ypy va'ekue.

¹² Ha'e va'e rire ma oreramoĩ kuery ma Nhanderujete yva pygua ipoxy aguã rami ikuai ramo omboaxapa raka'e Babilônia pygua huvixa Nabucodonosor caldeu va'e po py. Ha'e va'e ae ma kova'e oo ombovaipa, ha'e Babilônia katy oreretarã kuery ogueraapa raka'e.

13 Ha'e rami teĩ Babilônia pygua huvixa Ciro ma jypy ma'etỹ re oĩ jave ojapo uka ju kova'e oo Nhanderuate peguarã.

14 Ha'e gui ma tembiporu ouro ha'e prata guigua Jerusalém py templo py ikuaiague gui Nabucodonosor ogueraapa vy Babilônia py templo oĩ va'e py ju omoĩ va'ekue. Ha'e nunga huvixa Ciro ha'e gui oguenoẽmba vy omboaxa raka'e peteĩ ava Sesbazar hery va'e pe. Ha'e va'e joe opena va'erã omoĩ vy

15 aipoe'i ixupe: “Ejopy kova'e tembiporu ikuai va'e, ha'e tereo. Eraapa Jerusalém py templo oĩ va'e pyguarã. Ha'e gui ejapo uka ju Nhanderuate pegua oo, oĩague py ae”, he'i va'ekue.

16 Ha'e gui ma Jerusalém py Sesbazar ou ma vy onhonomba ju Nhanderuate pegua oo rendarã. Ha'e jave gui ma voi rojapo rokuapy teĩ ndorojapopai teri', ha'e kuery he'i va'ekue orevy.

17 Ha'e ramo ndee oreruvixa rejou porã ri vy reikuaa pota uka 'rãgue Babilônia py huvixa kuery kuaxia ikuai va'e re, roikuaa aguã anhetẽ pa ra'e huvixa Ciro Nhanderuate pegua oo ojapo ukaague Jerusalém py, ha'e gui orevy pe ju mba'emo rejapo uka aguã”, he'i okuapy.

6

Dario oayvu omondoukaague

1 Ha'e ramo huvixa Dario ijayvu rã oikuaa potaa Babilônia py huvixa mba'e kuaxia para omoĩ porãaty rupi.

2 Ha'e gui Média yvy re Acmetá py oo imbaraeete va'e oĩ va'e py ojou peteĩ kuaxia oimama pyre.

Ha'e va'e re ma nhomoma'endu'aarã ipara oiny po rami ijayvu va'e:

³“Huvixa Ciro ma peteĩ ma'etỹa re oĩjave oikuaa uka pova'e ayvu: ‘Jerusalém py Nhanderuate pegua oo oĩ va'e ma ha'eve ojapoa ju aguã mymba oapy vy ome'ẽ atyrã. Ha'e rami aguã ma omoĩ atãave 'rã hendarã. Ijyvatea ma vinte e sete metros peve 'rã. Ipya voi vinte e sete metros ae avi 'rã. Mboapy ryxy ita tuvixa va'e anho omoĩa 'rã, ha'e gui peteĩ ju yvyra pyau guigua.

⁴Huvixa ro gui ae 'rã ome'ẽa mba'emo repyrã.

⁵Ha'e rami ae avi mba'emo ryru ouro ha'e prata guigua Nhanderuate pegua opygua Jerusalém py templo oĩ va'e gui Nabucodonosor oguenoẽ vy Babilônia katy ogueraa va'ekue ma ome'ẽmbaa ju 'rã Jerusalém py templo oĩ va'e pyguarã. Peteĩ-teĩ tembiporu oĩague py ae ju 'rã omoĩa, Nhanderuate pegua opy', he'i va'ekue.

⁶“Ha'e nunga rupi Eufrates yakã rovai rupi repena va'e Tatenai, Setar-Bozenai ha'e peneirũ kuery afarsaquita yakã rovai pendekuai va'e, pejepe'a ke ha'e gui mombyry katy.

⁷Pemombytu'uve eme Nhanderuate pegua oo re omba'eapo va'e kuery. Tove judeu kuery ruvixa ha'e yvatekueve tojapo ju Nhanderuate pegua oo oĩague py ae.

⁸Xeayvu avi judeu kuery regua yvatekueve pe mba'emo peme'ẽ aguã, Nhanderuate pegua oo ojapo ju aguã. Yakã rovai peráta huvixa pegua omoĩaty py oĩ va'e regua ma ha'e va'e avakue pe peme'ẽ jepi 'rã hi'ára py porã, omba'eapoa gui opytu'u e'ỹ aguã.

⁹ Ha'e rami ae avi ha'e kuery pe ára nhavõ peme'ẽ kuerei 'rã peme'ẽ aguã va'e: vaka ra'y, vexa'i ha'e vexa'i ra'y oapy vy Nhanderuate yva pygua pe ome'ẽ mbyrã. Trigo, juky, vinho ha'e azeite voi peme'ẽ 'rã, Jerusalém py sacerdote kuery mbovy pa ikuaia rami vy,

¹⁰ ha'e kuery ome'ẽ aguã mba'emo heakuã porã va'e Nhanderuate yva pygua ojou porã va'erã, huvixa ha'e ta'y kuery re ha'e kuery ojerure okuapy aguã guive.

¹¹ Po rami avi xeayvu: Ava oiko va'e rei kova'e kuaxia re oĩ va'e oguerova ramo ma hoo gui peteĩ yvyra omboia 'rã, ha'e gui ha'e va'e re ae oupia 'rã imoiny, ha'e rã hoogue ma ojapoa 'rã ytyrã.

¹² Ha'e rami ae avi xapy'a rei Jerusalém py Nhanderuate pegua oo oĩ va'e amongue huvixa e'ỹ vy pavẽ regua ombovaipaxe vy opo py kova'e ipara oguerova va'e rei tove Nhanderuate tomokanhymba, ha'e py guery omoĩ rire. Xee Dario ae kova'e ayvu amondouka va'e. Tojapopaa pojava.”

Templo ojapopa ma okuapyague

¹³ Ha'e gui ma huvixa Dario ijayvuague rami ae Eufrates yakã kyvõ rupi opena va'e Tatenai, Setar-Bozenai ha'e oirũ kuery ojapopa pojava okuapy.

¹⁴ Ha'e ramo judeu kuery regua yvatekueve ojapo tema heravy oo, ikuai porã guive profeta Ageu ha'e Ido ra'y Zacarias ijayvuague rami. Oo ojapopa Israel kuery ruete ojapo ukaague rami, ha'e gui huvixa Ciro, Dario ha'e Pérsia pygua Artaxerxes ijayvuague rami guive.

15 Oo ojaxopa okuapy jaxya Adar 'ea py mboapy araa py, huvixa Dario mboapy meme ma'etỹ re ma oĩ jave.

Nhanderuede po py templo omboaxa okuapyague

16 Ha'e gui Israel kuery, sacerdote, levita ha'e escravo ikuaiague gui ojevy va'ekue mboae kuery ou vy ma Nhanderuede pegua oo ojaxopaague oguerovy'a reve omboaxa okuapy ipo py.

17 Omboaxa vy ome'ẽ okuapy cem vaka ra'y, duzentos vexa'i ra'y, quatrocentos vexa'i ha'e doze kavara ra'y. Israel kuery ha'e javi ojejavyague reguarã ome'ẽ okuapy, mbovy regua pa ikuaia rami.

18 Omoĩ avi okuapy sacerdote ha'e levita kuery peteĩ-teĩ Nhanderuede pe omba'eapo aguã Jerusalém py, Moisés kuaxia omboparaague rami vy.

Ngaru Páscoa regua ojapo okuapyague

19 Escravo ikuaiague gui ojevy va'ekue ha'e javi ma ngaru Páscoa regua ojapo okuapy peteĩ jaxya ha'e catorze araa py.

20 Mba'eta sacerdote ha'e levita kuery ma peteĩ'i rami ojeky'a'o ukapa ma vy ha'eve va'e ju ikuai. Ha'e rami vy ojuka okuapy Páscoa pygua vexa'i escravo ikuaiague gui ou va'ekue ha'e javi re, guyke'y kuery sacerdote ikuai va'e re, ojee ae guive.

21 Ha'e rami vy Páscoa ára py Israel ramymino kuery escravo ikuaiague gui ou va'ekue ha'e javi okaru okuapy, ha'e gui ha'e kuery reve on-hemoirũ avi amboae regua kuery SENHOR Israel kuery ruete oeka aguã ha'e va'e yvy re amboae

regua kuery hekoa va'e reko vaia gui ojepe'a va'ekue.

²² Sete ára re ovy'aa rupi ojapo okuapy ngaru mbojape mbovua revegua e'ỹ va'e regua, ovy'a aguã SENHOR ombou ramo. Mba'eta ha'e kuery re oma'ẽ vy huvixa Assíria pygua py'a oguerova va'ekue, Israel kuery ruete pegua oo ojapoa py omombaraete aguã rami.

7

Jerusalém katy huvixa Artaxerxes Esdras omondoukaague

¹ Ha'e va'e rire Pérsia pygua huvixa Artaxerxes oĩ jave ou Esdras. Ha'e va'e ma Seraías ra'y, Seraías ma Azarias ra'y, Azarias ma Hilquias ra'y,

² Hilquias ma Salum ra'y, Salum ma Zadoque ra'y, Zadoque ma Aitube ra'y,

³ Aitube ma Amarias ra'y, Amarias ma Azarias ra'y, Azarias ma Meraiote ra'y,

⁴ Meraiote ma Zeraías ra'y, Zeraías ma Uzi ra'y, Uzi ma Buqui ra'y,

⁵ Buqui ma Abisua ra'y, Abisua ma Finéias ra'y, Finéias ma Eleazar ra'y, Eleazar ma Arão sacerdote yvateve va'e ra'y raka'e. Ha'e va'e jave py ma Esdras ou avi Babilônia gui.

⁶ Ha'e va'e ma SENHOR Israel kuery ruete lei oeja rã Moisés ombopara va'ekue re nhombo'e va'ety oikuaapa va'e. Hexe SENHOR Tuete po oĩ ramo ixupe huvixa ome'ẽmba ojerurea rami tema.

⁷ Jerusalém katy jogueru avi Israel ramymino kuery va'e regua sacerdote, levita, oporaei va'ety, okẽ rarõa ha'e templo py nhopytyvõ va'ety kuery.

Huvixa Artaxerxes sete ma'etỹ re ma oĩ jave py jogueru.

⁸ Ha'e gui huvixa sete ma'etỹ re ma oĩ jave peteĩ nhiruĩ jaxya py Esdras ovaẽ Jerusalém py.

⁹ Mba'eta peteĩ jaxya ára ypy'i py Babilônia gui ou rire peteĩ nhiruĩ jaxya ára ypy'i py ma ovaẽ Jerusalém py, hexe Nhanderuate po oĩ ramo.

¹⁰ Mba'eta Esdras opy'a re omoĩ ae ma va'ekue SENHOR guigua lei oĩa rami ixupe ete oiko aguã, ha'e gui ojapopa aguã, ha'e Israel ha'e javi rupi nhombo'e aguã Nhanderuate ayvu ha'e oipotaa oeja va'ekue re.

¹¹ Sacerdote Esdras ma SENHOR ayvu re nhombo'e va'ety, ojapo uka va'ekue ha'e oayvu Israel kuery peguarã oeja va'ekue ha'e javi re. Ixupe kuaxia para huvixa Artaxerxes ome'ẽ va'ekue ma po rami ipara oiny:

¹² “Xee ma Artaxerxes huvixa ikuai va'e ruvixa aiko. Kova'e kuaxia amondouka sacerdote Esdras, Nhanderuate yva pygua va'e guigua lei re nhombo'e va'ety pe: Tove tereiko porã!

¹³ Po rami xeayvu: Xee apenaa rupi Israel kuery va'e regua ikuai va'e, sacerdote ha'e levita kuery nderupive Jerusalém tetã katy ooxe va'e rei toje'oi.

¹⁴ Ha'e gui ma xee ha'e xemongeta va'ety kuery reve romondouka Judá ha'e Jerusalém tetã re reikuaa pota aguã, nderuate guigua lei ndepo py rereko va'e rami vy.

¹⁵ Reraa avi 'rã prata ha'e ouro xee ha'e xemongeta va'ety kuery Israel kuery ruete pe rome'ẽxe'a'i rupi rome'ẽ va'e, Jerusalém py ixupegua oo oĩ ramo.

¹⁶ Ha'e rami ae avi prata ha'e ouro Babilônia yvy ha'e javi rupi rejou va'e reraapa avi 'rã, neretarã

kuery ha'e sacerdote kuery ome'ëxea'i py ome'ë va'e reve, Jerusalém py Nhanderuate pegua oo oĩ va'e pyguarã.

17 Ha'e va'e peráta re ma rejogua 'rã vaka ra'y, vexa'i, vexa'i ra'y, mba'emo ra'yĩgue ha'e mba'emo rykue reme'ë va'erã. Ha'e nunga ha'e javi reme'ë 'rã Jerusalém py Nhanderuate pegua opy altar oĩ va'e áry.

18 Ha'e rã prata ha'e ouro rembyrekue ma ndee ha'e nderyvy kuery peikuaa rami ae 'rã peiporu. Penderuate oipotaa rami pejapo.

19 Ha'e gui tembiporu Nhanderuate pegua opy rupi oiporu pyrã ndevy ome'ë mbyre ma Penderuate renonde reme'ëmba ju 'rã Jerusalém tetã py.

20 Ha'e rã amboae nunga Nhanderuate pegua opy guarã reikotevẽ va'e rei tema reraa avi 'rã xeropy mba'emo omoĩ porãaty gui ae.

21 “Ha'e gui ma Eufrates yakã rovai mba'emo re pepena va'ety kuery pe ju xee huvixa Artaxerxes xeayvu: Pendevy sacerdote Esdras Nhanderuate yva pygua lei re nhombo'e va'e mba'emo re ojerure ramo peme'ëmba vyvoi.

22 Trinta e três mil quilos prata guigua peve teĩ, cem voxa trigo, cem ryrú vinho ha'e cem ryrú azeite peve, ha'e gui juky oata aguã rami e'y 'rã peme'ë.

23 Ha'e gui ma Nhanderuate yva pygua ojapo ukaague rami vy tojapopaa vyvoi ixupegua oo pyguarã. Mba'eta nda'evei ipoxy etea ou aguã xee huvixa ha'e xera'y kuery ropenaa re.

24 Ha'e rami avi peteĩ re ju xeayvu pẽvy. Sacerdote ha'e levita kuery, oporaei va'e, okẽ rarõa, Nhan-

deruete pegua opy omba'eapo va'e kuery ha'e javi, ha'e kuery va'e regua pe ma peteive henda py napeme'ẽ ukai 'rã imposto neĩ pedágio.

²⁵ “Ha'e gui ndee Esdras, ne'arandua Nhanderuete gui ae rereko va'e rami vy emoĩ joe opena va'erã ha'e nhomongetaarã. Ha'e va'e kuery ma opena 'rã Eufrates yakã rovai rupi ikuai va'e ha'e javi re, nderuete guigua lei oikuaa va'e kuery ha'e javi re. Ha'e rã oikuaa e'ỹ teri va'e ma ndee rembo'e avi 'rã.

²⁶ Ha'e rã Nhanderuete guigua ha'e huvixa guigua lei rupi e'ỹ ikuai va'e ma rembopaga vy rejuka 'rã, e'ỹ vy mombyrya katy 'rã remondouka, imba'e rei-rei va'ekue reipe'apa 'rã, e'ỹ vy rembo'a mba'e 'rã”, he'i va'ekue.

²⁷ Ta'ima'endu'a porãa SENHOR nhaneramoĩ kuery ruete re, mba'eta ha'e rami aguã oguerova huvixa py'a, Jerusalém py Nhanderuete pegua oo oĩ va'e omoatyrõ uka aguã.

²⁸ Xevy pe ojapo avi huvixa xemboaxy aguã rami, imongeta va'ety kuery ha'e yvatekueve ipo'akapa va'e renonde py aĩ jave. Ha'e rã xere SENHOR Xeruete po oĩ ramo aendu xembaraetea. Ha'e rami vy Israel kuery ruvixa va'e kuery regua amboaty xerupive oje'oi aguã.

8

Esdras rupive ojevy ju va'ekue rery oĩa

¹ Ha'e ramo Artaxerxes huvixa oĩ jave py heta va'e kuery akã regua oje'oi xerupive Babilônia gui. Ha'e kuery rery ma po rami:

² Finéias ramymino kuery va'e regua ma Gérson. Itamar ramymino kuery va'e regua ma Daniel. Davi ramymino kuery va'e regua ma Hatus.

³ Secanias ha'e Parós ramymino kuery va'e regua ma Zacarias, ha'e gui hexeve cento e cinqüenta avakue rery avi omboparaa.

⁴ Paate-Moabe ramymino kuery va'e regua ma Zeraías ra'y Elioenai, ha'e hexevegua duzentos avakue ju.

⁵ Secanias ramymino kuery va'e regua ma Jaaziel ra'y, ha'e hexevegua trezentos avakue ju.

⁶ Adim ramymino kuery va'e regua ma Jônatas ra'y Ebede, ha'e hexevegua cinqüenta avakue.

⁷ Elão ramymino kuery va'e regua ma Atalias ra'y Jesaías, ha'e hexevegua setenta avakue ikuai.

⁸ Sefatias ramymino kuery va'e regua ma Micael ra'y Zebadías, ha'e hexevegua oitenta avakue ikuai.

⁹ Joabe ramymino kuery va'e regua ma Jeiel ra'y Obadías, ha'e hexevegua duzentos e dezoito avakue ikuai.

¹⁰ Bani ramymino kuery va'e regua ma Josifias ra'y Selomite, ha'e hexevegua cento e sessenta avakue ikuai.

¹¹ Bebai ramymino kuery va'e regua ma Bebai ra'y Zacarias, ha'e hexevegua vinte e oito avakue ikuai.

¹² Azgade ramymino kuery va'e regua ma Hacamã ra'y Joanã, ha'e hexevegua cento e dez avakue ikuai.

¹³ Adonicão ramymino kuery va'e regua ma opa vygua ovaëague. Ha'e kuery rery ma pova'e: Elifelete, Jeiel ha'e Semaías, ha'e gui ha'e kuery

revegua sessenta avakue ikuai.

¹⁴ Bigvai ramymino kuery va'e regua ma Utai ha'e Zabude, ha'e hexevegua setenta avakue ikuai.

Esdras levita kuery ogueru rukaague

¹⁵ Ha'e va'e kuery ae amboatypa Aava katy yakã oxyry ovy va'e yvýry. Ha'e py ma mboapy ára re ranhe ropyta. Ha'e kuery ha'e sacerdote kuery re aikuaa pota vy neĩ peteĩ ma voi ndajoui Levi ramymino va'e regua.

¹⁶ Ha'e rami vy aenoĩ uka huvixa kuery Eliézer, Ariel, Semaías, Elnatã, Jaribe, Elnatã, Natã, Zacarias ha'e Mesulão, ha'e gui hi'arandukueve va'e Joiaribe ha'e Elnatã.

¹⁷ Ha'e va'e kuery ma Casifia pygua huvixa Ido oĩa katy amondouka vy ha'e kuery pe ame'ẽ ayvu ixupe omombe'u va'erã, ha'e gui tyvy kuery Casifia pygua templo rupi nhopytyvõ va'ety kuery pe voi, orea py ha'e kuery ogueru aguã Nhanderujete pegua opy rupi opena va'erã.

¹⁸ Ha'e ramo orere Nhanderujete po iporã va'e oĩ ramo orea py ogueru peteĩ ava hi'arandu va'e. Ha'e va'e ma Mali ramymino Serebias, Israel ra'y Levi ramymino va'e. Ta'y ha'e tyvy kuery reve vy dezoito ikuai.

¹⁹ Ogueru avi Hasabias, Merari ramymino kuery va'e regua Jesaías guive. Ha'e va'e kuery ryvy ha'e ta'y kuery reve vy vinte ikuai.

²⁰ Ha'e gui templo rupi levita kuery pytyvõarã Davi ha'e yvatekueve omoĩ va'ekue ma duzentos e vinte ikuai. Ha'e va'e kuery ma hery rupi meme omoĩa.

Okaru e'ỹ re ikuaiague

²¹ Ha'e gui ma Aava yakã yvýry orekuai pyve ae xeayvu rokaru e'ỹ re orekuai aguã, Nhanderujete renonde py ronhemo'yvyĩ'i reve ixupe roguata porã aguã re rojapukai aguã, orera'y kue'iry ha'e oremba'e rei-rei ha'e javi reve guive.

²² Mba'eta xee axĩ huvixa pe xondaro ha'e kavaju árygua kuery re ajerure aguã roguataa rupi orerovaigua kuery gui orerarõarã, mba'eta ixupe oreayvu ae ma va'ekue: “Nhanderujete oeka va'e kuery ha'e javi re ipo iporã va'e oĩ imoingo porãarã. Ha'e rã ixugui hexaraipa va'e ha'e javi rovai ma opo'akaa ha'e javi reve ombou 'rã opoxya”, ro'e rire.

²³ Ha'e nunga rupi ore kuery rokaru e'ỹ re orekuai vy Nhanderujete pe rojerure tema rokuapy. Ha'e ramo oreayvua oendu vy orepytyvõ.

Sacerdote kuery pe mba'emo re opena ukaa ague

²⁴ Ha'e ramo aiporavo doze yvatekueve va'e regua. Ha'e va'e kuery ma Serebias, Hasabias ha'e tyvy kuery dez ikuai va'e.

²⁵ Ha'e va'e kuery pe ma appena uka prata, ouro ha'e tembiporu Nhanderujete pegua opy guarã ome'ẽ mbyre re, apeja rire. Ha'e nunga ma huvixave, imongeta va'ety kuery, yvatekueve ha'e Israel kuery ha'e py ikuai va'e ome'ẽ va'ekue.

²⁶ Ha'e rami vy ha'e kuery po py amboaxa vinte mil quilos raxa prata guigua, tembiporu prata guigua três mil e trezentos quilos va'e, três mil e trezentos quilos ouro guigua,

²⁷ vinte karo ouro guigua oito quilos va'e meme, ha'e gui mokoĩ tembiporu overa va'e iporãve va'e guigua hexakãmba va'e, ouro rami avi hepy va'e.

28 Ha'e rami vy aipoa'e ha'e kuery pe:

— Peẽ kuery ma SENHOR pegua omboaxa pyre pendekuai, kova'e tembiporu ikuai va'e voi omboaxa pyre meme. Mba'eta kova'e prata ha'e ouro ma SENHOR peneramoĩ kuery ruete peguarã ome'ẽxea'i py ome'ẽ mbyre.

29 Ha'e nunga rupi pepena porã 'rã, pearõ 'rã Jerusalém py sacerdote yvatekueve va'e, levita ha'e Israel kuery akã ikuai va'e renonde py ju pepeja reve pemboaxaa ára peve — ha'e.

30 Ha'e ramo sacerdote ha'e levita kuery ma prata, ouro ha'e tembiporu opeja pyre ojopypa, Jerusalém py Nhanderuate pegua oo oĩ va'e pyguarã ogueraa aguã.

Jerusalém py ovaẽmbaague

31 Ha'e gui Aava yakã gui ma ijypy jaxya doze araa py roje'oi, Jerusalém katy roo aguã. Orere Nhanderuate opo py opena porã vy orereraa jepe orerovaigua kuery ha'e tape rupi jojukaa kuery ikuai va'e ha'e javi gui.

32 Ha'e rami vy rovaẽ ma Jerusalém py. Ha'e py ma mboapy ára re ranhe ropyta.

33 Ha'e gui irundy araa py ma Nhanderuate pegua oo py roo vy ropeja ju prata, ouro ha'e tembiporu. Ha'e vy sacerdote Urias ra'y Meremote pe je romboaxapa. Ha'e va'e reve oĩ Finéias ra'y Eleazar. Ha'e kuery reve ikuai avi levita kuery Jesua ra'y Jozabade ha'e Binui ra'y Noadias.

34 Ha'e nunga roipapa ha'e ropejapa ma rire ipoyia ha'e javi ombopara kuaxia re.

35 Ha'e gui escravo ikuaiague gui ou va'ekue ma ome'ẽ okuapy mymba Israel kuery ruete peguarã.

Noventa e seis vexa'i, setenta e sete vexa'i ra'y ome'ẽ. Ha'e gui ma doze kavara ava ju jejavya reguarã. Oapy reve meme ome'ẽ SENHOR pe.

³⁶ Ha'e gui ma huvixave ayvu omombe'u okuapy hembiguai huvixa kuery Eufrates yakã kyvõ rupi opena va'e pe. Ha'e ramo ha'e kuery orepetyvõ okuapy Nhanderuetete pegua oo romoatyrõa py.

9

Esdras onhembo'e vy ha'e kuery reko vaia omombe'upaague

¹ Ha'e nunga oikopa ma rire xea py ou okuapy yvatekueve va'e. Ha'e vy ha'e kuery aipoe'i okuapy:

— Israel kuery va'e regua sacerdote ha'e levita kuery ma ndojepe'ai okuapy amboae yvy regua reko vaia gui, cananeu kuery, heteu, ferezeu, jebuseu, Amom pygua, Moabe, Egito pygua ha'e amorreu kuery reko vaia gui.

² Mba'eta ha'e kuery va'e regua rajy kuery ae ogueraa gua'yxyrã, gua'y kuery ra'yxyrã guive. Ha'e rami vy nhande kuery nhandeky'a e'ỹ aguã va'ekue jaje'apa ma jakuapy kova'e yvy re ikuai va'e re. Yvatekueve ha'e huvixa kuery ranhe ho'apa ma ha'e rami ojejavya py — he'i okuapy.

³ Ha'e nunga xee aendu vy ajou vai vaipa. Ha'e rami vy amondoropa xea, xe-manto guive. Xeapyte gui xe'a ha'e xerendyva aekyi reve aguapy ainy.

⁴ Ha'e ramo xea py onhemboatypa okuapy Israel kuery ruete ayvu oendu vy oryryipa va'e, escravo ikuaiague gui ojevvy va'ekue ojejavya rei

okuapya re nda'evei vy. Ha'e ramo xee ma aguapy tema ainy ajou vai ete reve, ka'aru mymba ome'êa jave peve.

⁵ Ha'e gui ka'aru mymba ome'êa jave py ma apu'ã ha'amy anhemoyvyĩ'i ainya gui, xeao ha'e manto oxorokue rei reve. Ha'e vy xerenapy'ã re ju aĩ vy xepo aupi SENHOR Xeruede oĩa katy.

⁶ Ha'e vy aipoe'i:

— Xeruede! Xee nda'evei rei aiko, ndea katy ama'ê aguã axĩmba guive. Mba'eta rojejavya ma oĩ-oĩve tema oreakã áryve rupi, orereko vaia ma yva peve oo.

⁷ Oreramoĩ kuery ikuaia ára guive aỹ peve ore kuery voi orereko vai rokuapy. Rojejavypaague re ae oremboaxapa raka'e huvixa amboae yvy regua po py, oreruvixa ha'e sacerdote kuery voi. Ha'e rami vy orere ou kyxe revegua, escravo orekuai aguã, imonda va'e ha'e roxĩmba aguã, aỹ peve roexaa rami ae.

⁸ Ha'e gui aỹ ma xapy'a'i ndee SENHOR Oreruede oremboaxya rexa uka vy rejapo roo jepe nho aguã rami, ha'e henda iky'a e'ỹ va'e py ju orekuai porã aguã. Ha'e rami vy Oreruede, orevy reme'ê orerexa pyxo'i jevy aguã, ha'e teĩgue ju nhoembiguai orekuai teĩ rokuave'i aguã.

⁹ Ore kuery nhoembiguai roikoa py teĩ ndee Oreruede, norepytyvõ e'ỹi. Ha'e rami rãgue py oremboaxya rexa uka vy Pérsia pygua huvixa kuery renonde rupi voi oremboaxya roendu. Ha'e rami vy orep'y'a guaxuve ndevyguá oo oitypaa va'ekue rojapo ju aguã, ivaipaague romoatyrõ vy, ha'e gui Judá ha'e Jerusalém py orekuai rupi renhemoĩ kora rami orerepyarã.

10 — Ha'e vy aỹ Oreruete, kova'e nunga oiko rire mba'e ro'e 'rã tu? Mba'eta roejapa ma rejapo uka va'ekue

11 nerembuguai profeta kuery pe aipo're uka va'ekue: “Yvy pendekoa aguã peoa va'e re ma ha'eve'ỹa oĩ, ha'e pygua kuery omongy'apa rire, mba'eta jovaive-ive rupi ha'e kuery ojejavypaa rupi vy omonyẽmba okuapy ojeguarupy.

12 Ha'e nunga rupi napeme'ëi 'rã penderajy kuery ha'e kuery ra'y kuery ra'yxyrã, ha'e kuery rajy kuery re voi napemomendai 'rã pendera'y kuery. Ha'e kuery reve ndapejapoi 'rã peteĩ rami pendekuai aguã, neĩ pevy'a pekuapy aguã. Ha'e rami vy 'rãe penembaraeteve kova'e yvy re iporãgueve oiko va'e re pekaru pekuapy aguã, ha'e vy pendera'y kuery peguarã kova'e yvy peja aguã raka'e rã peve guarã”, 're uka va'ekue.

13 Ha'e gui Oreruete, ore kuery orereko vaiague re ha'e rami ete mba'emo vai oiko, ha'e rami avi rojejavyague re orembopaga aguã gui ndee norembopagaive guive, ha'e rami 'rãgue py rejapo rokuave'ĩ va'ekue roo jepe nho aguã rami, roexaa rami.

14 Ha'e rami teĩ ha'ekue rami ae tema roejapa ju rejapo uka va'ekue, ha'e vy apygua kuery re romenda rokuapy, ojeguarupy rojapo vy. Ha'e rami rire orerovai nandepoxyi 'rã teve oremomba peve, neĩ peteĩve oo jepe va'e naembyrei aguã rami?

15 SENHOR Israel kuery ruete va'e! Ndee ma ndereko porã va'e, ha'e rã ore kuery ma oo jepe va'ekue regua rembyrekue rive, aỹ roexaa rami. Apy ma nerenonde py ma orereko vaia py

orekuai, nerenonde peteĩve heko vai va'e oĩ aguã nda'evei teĩ — he'i.

10

Avakue Israel regua gua'yxy heteu regua omondoukapa jevyague

¹ Ha'e rami vy Nhanderuate pegua oo renonde py Esdras onhembo'e vy heta va'e kuery reko vaia omombe'u, ha'e ojero'a reve ojae'o oiny. Ha'e rami jave oĩa py ono'õ reta ete jogueruvy Israel kuery avakue, kunhague ha'e kyrĩgue guive. Ha'e rami vy pavẽ rei ojae'o vaipa okuapy.

² Ha'e ramo Elão ramymino kuery va'e regua Jeiel ra'y Secanias ijayvu vy aipoe'i Esdras pe:

— Ore kuery ma Nhanderuate rovai orereko vai va'ekue amboae regua kunhague re romendaa py, amboae regua re ae. Ha'e rami teĩ nhande Israel kuery pe oĩ teri nharõ jaikovy aguã.

³ Mba'eta aỹ gui ma Nhanderuate reve rojapo 'rã ixupe ju orekuai aguã, orera'yxy kuery ha'e imemby kuery ha'e javi romondoukapa ju aguã Senhor ijayvuague rami vy, ha'e Nhanderuate ayvu gui oryryi va'e kuery ijayvua rami vy, lei oĩa rami ae 'rã rojapo.

⁴ Ha'e nunga rupi epuã ke, mba'eta kova'e nunga re ma ndee ae repena va'erã reĩ. Ha'e rã ore ma ndereve meme 'rã roiko. Nembaraete ha'vy rejapo ete aguã — he'i.

⁵ Ha'e ramo Esdras opuã vy ojapo sacerdote yvatekueve va'e oura aguã rami, levita ha'e Israel kuery ha'e javi guive, ha'e rami ijayvuague ha'e kuery ojaopopa aguã. Ha'e ramo ha'e kuery oura okuapy ha'e rami.

⁶ Ha'e gui Nhanderuete pegua oo renonde Esdras oĩague gui ojepe'a vy opy ja'o Eliasibe ra'y Joanã pegua py ju oike. Ha'e py ma ndo'ui oiny mbojape, neĩ ndoy'ui vinho. Ojae'o oiny escravo ikuaiague gui ojevy va'ekue ojejavypaa re.

⁷ Ha'e gui Judá ha'e Jerusalém rupi omombe'ua escravo ikuaiague gui ojevy va'ekue ha'e javi onhemboatypa aguã Jerusalém py,

⁸ ha'e gui xapy'a rei amongue mboapy araa py teĩ ndoui va'e ma imba'e rei-rei ha'e javi omomba aguã, yvatekueve ha'e nhomongeta va'ety kuery ijayvuaque rami vy, ha'e gui ha'e ae ma voi oipe'aa aguã escravo ikuaiague gui ojevy va'ekue ikuaia mbyte gui.

⁹ Ha'e ramo mboapy araa py Judá ha'e Benjamim regua avakue ha'e javive onhemboatypa okuapy Jerusalém py. Ha'e rami vy nove jaxya ha'e vinte araa py ete ha'e kuery oguapypa okuapy Nhanderuete pegua oo rexei'i. Oryryi okuapy ha'e nunga káuxa, oky tuvixa va'e oiko va'e gui guive.

¹⁰ Ha'e gui ma sacerdote Esdras opu'ã vy aipoe'i ha'e kuery pe:

— Peẽ kuery ma pendereko vai pekuapy amboae regua kunhague re pemendaa py. Ha'e rami vy pejapo Israel kuery re hetave oĩ aguã ojejavya.

¹¹ Ha'e gui aỹ ma penhemombe'upa 'rã SENHOR peneramoĩ kuery ruete pe, pejapo ha'e oipota va'e anho. Peje'ave eme amboae yvy regua re, amboae regua kunhague re guive — he'i.

¹² Ha'e ramo ha'e kuery ombovai vy ijayvu atã reve aipoe'i okuapy:

— Ha'e rami ma ha'eve 'rã. Ndeayvua rami orekuai aguã ae ha'eve.

¹³ Ha'e ramive heta ae avi orekuai, oky vaipa ára guive. Ha'e nunga rupi nda'vevei oka py nhandekuai aguã. Ha'e rami avi ha'e nunga ma peteĩ, mokoĩ ára'i guarã e'ỹ guive, mba'eta ha'e nunga py heta orekuai rojevavy va'e.

¹⁴ Ha'e nunga rupi aỹ gui ma yvatekueve toikuaa nhande kuery ha'e javi rekovia. Tove ára oa'angaague py ae ha'e kuerya py tou tetã ikuai va'e-va'e pygua amboae regua kunha re omenda va'ekue. Ha'e kuery reve tou avi peteĩ-teĩ tetã pygua nhomongetaa ha'e joguerekoa kuery, nhandegui Nhanderuete oipe'apa peve orereko vaia káuxa opoxya ombou va'ekue — he'i okuapy.

¹⁵ Ha'e rami aguã Asael ra'y Jônatas ha'e Ticvá ra'y Jazeías anho ndojou porãi. Ha'e kuery reve levita regua Mesulão ha'e Sabetai avi nhomoirũ.

¹⁶ Ha'e rami ae escravo ikuaiaague gui ojevvy va'ekue ojapo okuapy. Ha'e rami vy sacerdote Esdras oiporavo avakue hery rupi, dez jaxyia jypy'i araa py ha'e nunga re oikuaa pota okuapy aguã. Ha'e va'e kuery ma hetarã kuery akã, nguu kuery ro pygua kuery ikuaia rami omoĩ mbyre.

¹⁷ Ha'e rami vy peteĩ jaxyia ha'e jypy'ia ára py oikuaa potapa ma okuapy amboae regua kunhague re avakue omenda va'ekue re.

¹⁸ Ha'e gui sacerdote ramymino kuery va'e regua kunhague amboae regua re omenda va'ekue ma ojou okuapy pova'e: Jozadaque ra'y Jesua ramymino kuery ha'e tyvy kuery va'e regua ma Maaséias, Eliézer, Jaribe ha'e Gedalias.

¹⁹ Ha'e va'e kuery ma jopopyy reve jogueroayvu okuapy kunhague omondoukapa aguã re. Ha'e rami vy ojevavyague re peteĩ-teĩ ome'ẽ okuapy

peteĩ vexa'i ikora py oguereko va'ekue gueko va-
iague rekovia.

²⁰ Imer ramymino kuery va'e regua ma Hanani
ha'e Zebadias.

²¹ Harim ramymino kuery va'e regua ma Maaséias,
Elias, Semaías, Jeiel ha'e Uzias.

²² Pasur ramymino kuery va'e regua ma Elioenai,
Maaséias, Ismael, Natanael, Jozabade ha'e Elasa.

²³ Ha'e gui levita kuery va'e regua ma Jozabade,
Simei, Quelaías hery mboae va'e Quelita, Petaías,
Judá ha'e Eliézer.

²⁴ Oporaei va'ety kuery va'e regua ma Eliasibe.
Okẽ rarõa kuery va'e regua ma Salum, Telém ha'e
Uri.

²⁵ Ha'e gui Israel kuery va'e regua ju. Parós
ramymino kuery va'e regua ma Ramias, Jezias,
Malquias, Miamim, Eleazar, Malquias ha'e Be-
naia.

²⁶ Elão ramymino kuery va'e regua ma Matanias,
Zacarias, Jeiel, Abdi, Jerimote ha'e Elias.

²⁷ Zatu ramymino kuery va'e regua ma Elioenai,
Eliasibe, Matanias, Jerimote, Zabade ha'e Aziza.

²⁸ Bebai ramymino kuery va'e regua ma Joanã,
Hanantias, Zabai ha'e Atlai.

²⁹ Bani ramymino kuery va'e regua ma Mesulão,
Maluque, Adaías, Jasube, Seal ha'e Jerimote.

³⁰ Paate-Moabe ramymino kuery va'e regua ma
Adna, Quelal, Benaia, Maaséias, Matanias, Bezalel,
Binui ha'e Manassés.

³¹ Harim ramymino kuery va'e regua ma Eliézer,
Issias, Malquias, Semaías, Simeão,

³² Benjamim, Maluque ha'e Semarias.

³³ Hasum ramymino kuery va'e regua ma Mate-nai, Matatá, Zabade, Elifelete, Jeremai, Manassés ha'e Simei.

³⁴ Bani ramymino kuery va'e regua ma Maadai, Anrão, Uel,

³⁵ Benaia, Bedias, Queluí,

³⁶ Vanias, Meremote, Eliasibe,

³⁷ Matanias, Matenai, Jaasai,

³⁸ Bani, Binui, Simei,

³⁹ Selemias, Natã, Adaías,

⁴⁰ Macnadbai, Sasai, Sarai,

⁴¹ Azarel, Selemias, Semarias,

⁴² Salum, Amarias ha'e José.

⁴³ Nebo ramymino kuery va'e regua Jeiel, Matitias, Zabade, Zebina, Jadai, Joel ha'e Benaia.

⁴⁴ Ha'e va'e kuery ha'e javive ma amboae regua kunhague gua'yxyrã ogueraa va'ekue meme, amongue ma kunhague re ta'y va'ekue guive.

Nhanderuete ayvu iky'a e'ỹ va'e New Testament in Guaraní, Mbyá

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbyá Guaraní (Guaraní, Mbyá)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 853110565X

The New Testament

in Guaraní, Mbyá

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3309fa3b-7590-5ae9-b829-5df4ddfbf957